

## Plenum

**Torsdag 28.11.2024 kl. 16.01—17.55**

### 2.4. Muntlig fråga om sexuella minoriteters rättigheter (Oras Tynkkynen gröna)

Muntligt spörsmål MFT 216/2024 rd

*Muntlig frågestund*

**Talman Jussi Halla-aho:** Nästa fråga. — Ledamot Tynkkynen, varsågod. [Sorl — Talmannen slår med talmansklubban]

*Debatt*

**16.51 Oras Tynkkynen vihr:** Kiitos, puhemies! Päivälleen kymmenen vuotta sitten tämä sali hyväksyi tasa-arvoisen avioliittolain, ja haluan vielä kiittää kaikkia niitä nykyisiä ja entisiä edustajia, jotka tekivät pitkään töitä yli puoluerajojen, jotta tämä merkittävä edistysaskel yhdenvertaisuuden puolesta saatiin otettua.

Ennen kaikkea haluan kiittää niitä kymmeniätuhansia suomalaisia, jotka kampanjoivat tämän lain puolesta aikanaan. Valitettavasti tällä hallituskaudella sitä kiitettävää sitten onkin aika paljon vähemmän. Tunnetusti hallitusohjelmassa on kirjoitettu jopa nikotiinipusseista enemmän kuin sateenkaari-ihmisten oikeuksien edistämisestä, ja nyt uusimpana tempuna hallitus haluaa rajata naisparit ja itselliset naiset hedelmöityshoitojen Kela-korvausten ulkopuolelle.

Kun pääministeri Orpo ehti onneksi paikalle tärkeästä kansainvälisestä kokouksesta, niin jos voisitte vastata siihen kysymykseen, minkä takia hallituksenne ei katso tarpeelliseksi edistää sateenkaari-ihmisten oikeuksia ja kansalaisten yhdenvertaisuutta tällä hallituskaudella.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Petteri Orpo: Olisiko tasa-arvoministerille?] — No, ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

**16.52 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomessa on viimeisen reilun vuosikymmenen aikana otettu merkittäviä edistysaskeleita sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten oikeuksien puolesta, ja se on erittäin tärkeä ja hyvä asia — tasa-arvoinen avioliittolaki, translaki ja monia muita askeleita — ja tätä työtä on tärkeää jatkaa.

Eilen osallistuin tasa-arvoministereiden kokoukseen pohjoismaisessa kontekstissa. Siellä olivat myöskin Baltian maat mukana. Pohjoismaiset ministerit tekivät siellä sitoumuksen, julkilausuman, seksuaali- sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistämisestä laajasti yhdessä, ennen kaikkea kansainvälisillä areenoilla, koska siellä kohtaa tasa-arvotyö valitettavasti koko ajan kasvavaa vastustusta, ja Suomen pitkä linja, jota jatkamme ja johon me

## Punkt i protokollet PR 124/2024 rd

olemme vahvasti sitoutuneet, on se, että huolehdimme sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien toteutumisesta. [Vasemmalta: Vastaa kysymykseen, millä tavalla!]

Tähän yksityiskohtaan, joka koski hedelmöityshoitoja, mielelläni vastaisin pidemminkin kaavan mukaan. Se on asiantila, joka oli voimassa jo viime hallituksella, siis Marinin hallituksen kaudella, ja kyse on siitä, että kun hallitus palauttaa Kela-korvaukset hedelmöityshoitoihin [Naurua vasemmalta] — tämä ei ole millään tavalla siis naurun asia, ja pyytäisin vakavoitumaan asian äärellä [Puhemies koputtaa] — niin se hedelmöityshoitojen Kela-korvausten palauttaminen tehdään sairausvakuutuslakiin, niin kuin tiedätte, ja sairausvakuutuslaista tulee sairausperuste. [Puhemies koputtaa] Se ei ole poliittinen valinta.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Tästä aiheesta lisäkysymys, edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

**16.54 Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että nostitte tätä kansainvälistä työtä esiin — se on erittäin arvostettavaa, ja pidän hyvänä, että hallitus sitä tekee. Nyt on kuitenkin niin, että vallassa ei ole enää Marinin hallitus vaan Orpon hallitus, ja käsittääkseni teillä on mahdollisuus näitä pelisääntöjä muuttaa. Sen takia itse toivoisin kyllä, että pystyisitte myös hedelmöityshoitojen tuen [Ben Zyskowicz: Miksi poistitte hedelmöityshoitojen Kela-korvauksen?] — edustaja Zyskowicz — hoitamaan sellaisella tavalla, että se ei syrji, semminkin kun meillä laillisuusvalvoja on ottanut kantaa, että tässä saattaa olla perustuslaillisia ongelmia, jos ihmisiä asetetaan eriarvoiseen asemaan.

Toinen ajankohtainen asia, jossa hallituksella — siis tällä hallituksella, ei edellisellä hallituksella — olisi mahdollisuus ottaa askelia yhdenvertaisuuden eteen, on niin sanottujen eheytyshoitojen kieltäminen. Kyseessä on puoskarointi, jossa puututaan ihmisten omaan identiteettiin sellaisella tavalla, joka on täysin kestänyt modernissa oikeusvaltiossa. Nyt on kuitenkin niin, että tätä asiaa käsittelevä kansalaisaloite on tyssännyt eduskuntakäsittelyyn hallituspuolueiden vastustuksen takia, joten kysyisin, kun ministeri Grahn-Laasonen jäi vielä selvästi paljon sanottavaa: miksi näin?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

**16.55 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Eheytyshoitoja koskeva kansalaisaloite, kansalaisjärjestöjen suuri ponnistus, on eduskunnan käsittelyssä. Valitettavasti hallitus ei voi eduskunnan prosesseihin vaikuttaa, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja eduskunnassa tämä asia täytyy käsitellä.

Sitten lisäksi vielä laajemmin tähän kysymykseen, mikä liittyy hedelmöityshoitoihin, selitän vielä kerran: Eli hallitus palauttaa viime hallituskaudella leikatut hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset. Se on tärkeä teko auttamaan lapsettomuudesta kärsiviä. Se toteutetaan sairausvakuutuksen kautta samalla lainsäädäntöratkaisulla, joka oli voimassa aiemmin, ja se sairausperuste tulee sieltä sairausvakuutuslain luonteesta, eli sairauden perusteella korvattavia kustannuksia. Haluan tässä yhteydessä todeta ja korjata väärän käsityksen, joka on ilmassa, että tämä koskee myös esimerkiksi naispareja ja itsellisesti yksin lasta toivovia: mikäli on sairausperuste, esimerkiksi endometrioosi tai vastaava hedelmättömyyttä tai raskautumisen vaikeuksia aiheuttava syy, niin silloin Kela-korvaukset koskevat myöskin heitä. Kun teemme väestöpoliittista työtä ja pohdimme syntyvyyden edistä-

## Punkt i protokollet PR 124/2024 rd

mistä tässä maassa, [Puhemies koputtaa] niin kyllä pitää keskittyä tähän. Ja ehdottomasti toivon, että saamme laajasti ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] joilla kaikkien suomalaisten lapsitoiveita voitaisiin toteuttaa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Vielä lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

**16.56 Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin sairausvakuutuksella korvataan muissakin tilanteissa nimenomaan lääketieteellisistä syistä, ei sosiaalisista syistä johtuvia tilanteita. Jos ajatellaan vaikkapa naispareja, terveitä naisia, niin heidän lapsettomuutensa ei ole sairaus vaan ihan luonnollinen olotila. Muistutan myös siitä, että edellinen hallitus, jossa myös vihreät olivat mukana, poisti tämän korvauksen kokonaan. [Oikealta: Oho! — Ben Zyskowiec: Miksi?] Miksi sitä ei korjattu?

Kysyn vielä ministeriltä: millä tavalla arvioitte sitä perustetta, joka on myös nostettu esiin tässä keskustelussa, että niin sanotut idiopaattiset syyt, eli tilanteet ihan miehen ja naisen muodostamalla parilla, joissa ei ole tietoa tästä sairaudesta, jollain tavalla rinnastettaisiin esimerkiksi tähän naisparien tilanteeseen? Näinhän ei ole, koska näitä idiopaattisia tilanteita, [Puhemies koputtaa] siis tilanteita, joissa ei tiedetä syytä sairaudelle, korvataan myös muissakin tilanteissa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

**16.58 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on niin matalalle romahtanut syntyvyys, että kaikki lapset ovat tervetulleita, ja toivoisin, että tämä olisi sellainen aihe, jossa löytyisi parlamentaarista yhteistä ymmärrystä ja ratkaisuja, mitä täältä käsin voidaan tehdä sen eteen, että yhä useamman suomalaisen lapsitoive voisi toteutua, oli sitten parisuhdemuoto mikä tahansa tai perhemuoto mikä tahansa, toivoi sitä lasta yhdessä tai yksin. Tämä kysymys varmasti nousee esiin myöskin tässä väestöpoliittisessa työssä, ja sitä voidaan tehdä yhdessä.

Tämä hedelmöityshoitojen palautus on todella tärkeä keino. Olen huolissani siitä, että vaihtoehtobudjeteissa esitetään rajuja leikkauksia Kela-korvauksiin, mikä vaarantaisi myöskin teidän vaihtoehtobudjeteissanne hedelmöityshoitojen Kela-korvauksen palauttamisen. Toivon, että tämä esitys etenee, koska se on erittäin tärkeää lapsettomuudesta kärsivien ihmisten elämässä, että saamme hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset jälleen voimaan tässä maassa merkittävästi korotettuina. Lisäksi tarvitaan toimia julkisen sektorin puolella, jotta saadaan siellä hedelmöityshoitojen saatavuutta parannettua myös, ja tähänkin liittyen on työ käynnissä.

Frågan slutbehandlad.